

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Frăția Ortodoxă Română din eparhia Aradului.

Cuvântarea președintelui Iosif Moldovan,
rostită în ședința ținută în Arad
la 14 Martie 1935.

Domnilor!

Suntem cu multă recunoștință față de cei ce ne-au dat ascultare și s'au prezentat la această consfătuire.

Cauza și scopul întrunirii au fost anticipate prin convocator. Înainte de a trece la desbaterea lor, e bine să lămurim Domnilor obiecțiunile ce le fac, cei ce caută paravan, care să-i scutească în fața opiniei publice, pentru indolență ce o manifestă față de problemele ce le reclamă numai jertfe și sacrificii, fără a le pune în perspectivă și oareșicari avantajii și beneficii personale.

Ei zic, că F. O. R. face desbinare prin lupte de prozelitism și politicianism, fără să recunoască, că cei de care D-lor au respect, sunt toți grupați în asociația *Agrul* și *Sânta Maria* și reprezentanți în toate grupările politice, pentru exoperarea de favoruri pentru cei de o pănură cu ei, cari nu se sfiesc de a ne ofensa chiar și prin abținerea de a trece peste pragul bisericii noastre strămoșești și a ne bagateliza și ironiza ca schismatici, cu toate că ritul nostru schismatic îl folosesc și dânșii ca nadă pentru undița cu care vânează în apele bisericii noastre, spre a destrăma rândurile celor ce țin și la credință, întocmai ca și la celelalte patrimonii strămoșești, cu toată tăria suflătoare.

F. O. R. D-lor n'are scop a face prozelitism, dar e nevoită să stea în defensivă, spre a se apăra de cei ce au devenit coadă la topor, în mâna celor ce distrug codrul nostru secular, fără nici o șială și frică de Dumnezeu.

Nu se sfim a recunoaște, că în acest codru secular sunt multe uscături și mulți paraziti, cari au început să primejdulască ch'ar și viața tinerelor vlăstare prin firea lor însălbăticită, dar tocmai această recunoștere și constatare ne îndeamnă și ne îndatorează chiar, să începem ofensiva spre a stârpi răul intern, prin o pregătire și îngrijire a tineretului, ca să poată rezista celor ce și-au pus de gând a ne desfilința ca creștini ortodoxi și români, prin stârpirea codrului ce ne-a ocrotit și a încălzit numai pre noi, dar și pe dușmanii noștri.

Aceasta Domnilor, nu înseamnă prozelitism, ci conștiință națională.

Aceasta este ciuha de care se tem unii dintre Domnii noștri și cu care spârle și pe alții, ca pretext al neparticipării la această acțiune.

Scârbit de atitudinea unor preținși români frunțași, la încoronarea M. S. Regelui Ferdinand, întruchipătorul visului nostru strămoșesc, badea George Coșbuc — vizionarul neamului nostru românesc — ne-a admonestat însuflețitor prin poezia nebăgată în seamă de unii nici până acum:

„În țara românească
De-a pururi să trăiască
Credința strămoșească
Și graiul din bătrâni
Spre Domnul Țării gândul
De-apururea avându-l
Sus inima, Români!”

Aceasta este politica F. O. R. Domnilor, iar în această politică, nu de partid, ci de caracter etnic, vrem să avem pe reprezentanții tuturor claselor sociale românești, pe toți cei ce simt că au sânge românesc în vinele lor, aducând sacrificii și jertfă pentru emancipare și izbândă.

Neînțelegerea acestui rost, între împrejurările date, înseamnă resemnare, împăcare cu soarta ce ni

se crează de cei ce nu observă rostul „Agrului“, dar se sfiesc de „Forul“ nostru.

Dacă nu e destul de lămurit gândul nostru spre a face pe toți să înțeleagă, că a da curs liber curentelor inaugurate în viața noastră socială, a lăsa totul în grija păstorilor noștri sufletești, lipsiți de situația ce o au adversarii lor, înseamnă totală distrugere a condițiilor de viață românească în această Țară, care în aparență e a noastră, dar de fapt a altora, las să dovedească problemele mai importante de cari s'a preocupat asociația F. O. R. în timpul scurt al existenței sale.

A întreprins acțiune prin intervenție diplomatică, pentru salvarea fundațiunii „Emanuil Gojdu“ uzurpată de guvernul unguresc.

A cerut să nu fie ratificat acordul cu Vaticanul, act primejdios pentru neamul și Țara românească, după cum am putut vedea din relatările celor ce s'au ocupat serios și pe baze documentare de această problemă.

E la curent „Numerus Clausus“ ce frământă opinia publică și provoacă dezastre și desbinări, tocmai pe motivul, că nu poate forma obiect de preocupare pentru partidele noastre politice.

Ei bine, cine altul ar putea reprezenta neîmplădit și cu speranța de a duce la isbândă asemenea probleme, decât asocierea fraților de un sânge și de o lege, adică „Forul“!?...

Și să nu credem Domnilor, că viitorul neamului românesc ar putea fi garantat și fără aranjarea acestor probleme de viață.

Nu. Fără anumite aranjamente și preingrijiri, nici vorbă de a ne putea menține situația de care ne-au învrednicit numai ortodoxia moșilor și părinților, adică statornicia lor în păstrarea patrimoniului strămoșesc.

A ne menține la suprafață, noi românii — storși până la oase în cursul robiei milenare — deopotrivă cu uzurpatorii noștri de veacuri, aflați în situații incomparabile și protejați și sub regimul românesc, este absolut cu neputință.

Românul nu poate concura în mijloacele de corumpere cu minoritarul. Românul nu poate suporta taxele școlare și prețurile fantastice ale manualelor școlare, recvizite de învățământ, haine, cheltueli de întreținere, deopotrivă cu cei ce stăpânesc toate imobilele orașelor cu școli secundare și universități. Preoții noștri, cubserici mai impopulate dar sărăcite și cu retribuții de mizerie, nu pot îndeplini sarcinile apostolatului în aceleași condițiuni și cu același rezultat ca preoții altor confesiuni; nu se pot dedica exclusiv misiunii sfinte ca și acela: dacă nu se vor afla modalitățile pentru armonizarea raporturilor între noi și străini. Nu voim să neîndreptăm pe nime, dar datorință avem să ne îngrijim de noi, stăruint a se

crea situație de drept pentru toți, în Țara ce o avem dela Dumnezeu: al părinților noștri.

Vrem, și datorință avem să creem stări deopotrivă pentru toți în interesul propășirii și a păcii. Și ce credeți, cine ar fi chemat să creeze această situație mesianică în Țara românească? Nici partidele politice, nici guvernele Țării, nici înțelepții neamului în frunte cu Patriarhul, Mitropolitii și Arhiereii, ba cu conștiința liniștită — și fără vre'o jignire a demnității dinasticismului — putem zice, nici însuși Regele, fără concursul nostru. Dacă nu vor avea un punct de razim solid și indestructibil, care nu poate fi în Țara Românească decât *Frăția celor de un sânge și de o lege*, pe care vrea să o înfăptuiască, în baza cultivării sentimentelor creștinești și umanitare „*Asociația Frăția Ortodoxă Română*“.

Vrem să respectăm libertatea conștiinței și nu cerem, decât reciprocitate dela cei ce se învrednicesc împreună cu noi de darul ce-l avem dela Dumnezeu în Țara Românească.

Acesta este adevărul și cine afirmă, că F. O. R. face prozelitism și politică parțială, greșește, sau este răpit de anumite interese, cari îl constrâng a sta în obscuritate.

Noi cei ce am fost chemați să reprezentăm ideea, datorință avem să lămurim pe toți și să rugăm pe cei ce au darul să înțeleagă rostul asociației, dar îndeosebi pe reprezentanții instituțiunii ce ne-a conservat ființa etnică, în baza căreia ne-am învrednicit de darul lui Dumnezeu în România Mare, pe preoții bisericii ortodoxiei strămoșești, să ne dea tot concursul lor material și duhovnicesc, spre a putea înfăptui gândul mareț al celor ce au zămislit F. O. R.

Cu aceste îndemnuri salutându-Vă de binevenire, rugăm să ne dați binevoitorul Dvs. concurs, spre a putea pune temelie solidă Asociației de rară importanță în viața socială din zilele noastre.

Dorind spor la muncă, predau prezidiul Dlui Dr. Ioan Pescar, președintele cercului protopopesc Arad, spre a conduce ședința consiliului acestui cerc, la care aparținem și noi, cei dela conducerea secției eparhiale Arad.

Cu această cuvântare s'a adresat președintele secției eparhiale a F. O. R. f. inspector școlar Iosif Moldovan către fruntașii vieții sociale din Arad, convocați la o consfătuire pe ziua de Joi 14 Martie, cu scop de a pune la cale o intensificare de acțiune pentru trezirea conștiinței naționale la poporul dela sate și periferiile orașelor, cari nu prea au ocaziune să asculte conferințe și să vadă și alte manifestațiuni potrivite scopului.

Mulțumind pentru îndemnul și lămuririle date, dl Dr. Ioan Pescar președintele cercului protopopesc

salută de binevenire pe cei prezenți, deschide adunarea de consfătuire, roagă a i-se da concursul la dosăvârșirea încredințării ce i s'a dat, ca să poată ridica cercul protopopesc al Aradului în fruntea tuturor cercurilor din eparhie, spre a ne putea menține prestigiul câștigat din privilegiul propagandei întreprinse contra Concordatului cu Vaticanul, când, dintre cele 600000 semnături pe mențiunea votată, partea preponderantă au avut-o românii ortodocși din eparhia Aradului.

Luând la cunoștință și ținând seama de proiectul prezentat de prezidiu, privitor la activitatea din trecut și viitor, pentru conferințele populare ce se vor ține în decursul postului mare, adunarea exmite o comisiune constătoare din președinții secției eparhiale și a cercului protopopesc, în frunte cu P. C. S. dl Dr. Gheorghe Ciuhandu delegat al Consiliului eparhial la F. O. R. și părintele paroh în Arad dl Florea Codrean, autorizată cu designarea conferențiarilor și stabilirea timpului și a locului pentru fiecare conferință ce va avea să se țină în Arad și fiecare comună din protopopiat.

Programa definitivă a seriei de conferințe ce se contemplează, se va publica și comunica la timp cu parohiile interesate, spre a lua demersurile convenite ca acelea să fie ascultate de credincioșii bisericii ortodoxe, spre a lua știre de importanța Asociației și a se grupa cu mic cu mare, tînăr și bătrîn bărbați și femei în serviciile ei, cu scop de a ne eluipa și garanta drepturile și locul ce ni se cuvine în concertul social din România mare.

Sperăm că nici celelalte cercuri protopopești nu se vor lăsa mai prejos și nu vor întrelăsa a pune în aplicare planul de acțiune elaborat de Comitetul Central al secțiunii eparhiale în conformitate cu statutele și regulamentul pus la dispoziția lor, încă în cursul lunii prime din anul curent.

Cu Dumnezeu înaintea.

Raportorul

Cultura Satelor Noastre.

Continuare.

„Cu cât se va ridica mai mult cultura unui popor și elementele culturale ce leagă pe membrii ei vor fi mai bogate, cu atât și națiunea va fi mai reală. Cultura creiază națiunea. O bună parte din criza prin care trece consolidarea noastră națională și de stat, este o criză culturală. În această indiferență și nepăsare generală avem satisfacția de a înregistra o no-

bilă intervenție a A. S. R. Principele Carol al României, care îngrijorat de această stare tristă de lucruri, convins că propășirea și adâncirea culturii trebuie să meargă mână în mână cu lărgirea drepturilor politice și a obligațiilor sociale, a luat inițiativa înființării unei „Case a culturii poporului“ menită a da poporului cultura de toate zilele. Ce este casa culturii poporului, cum va fi organizată și cum va funcționa? Sunt probleme prea importante și complexe pentru a le putea atinge aici măcar în treacăt: ele vor fi dezvoltate pe larg într'un studiu special. În cadrul prelegerii de azi am dorit a scoate în relief numai covârșitoarea importanță a culturii poporului pentru viața constituțională și democratică. Scopul principal al Casei culturii poporului este de natură etico-națională: înălțarea fiecărui cetățean, din cele mai depărtate și umile sate până la uitatele mahalale ale orașelor și târgușoarelor, la rangul de personalitate. În împrejurările de față, când chestiunile sociale sunt pe cale de a fi rezolvate, când s'a acordat dreptul de vot universal, egal și secret, nu este o chestiune mai fundamentală pentru noi decât chestiunea culturală. Căci numai prin cultură productivitatea economică a țării se poate intensifica, iar drepturile politice se vor valorifica. Națiunea există și nu există. Națiunea există numai atunci, când se creiază conștiința și sentimentul activ de apartinere reciprocă, de comunitate morală, intelectuală, socială și economică a membrilor cari o compun. Altfel nu putem vorbi de națiune, ci de o existență vegetativă biologică, care după împrejurări poate deveni mai mult ori mai puțin importantă, constituind ceea ce numim un popor. Dacă până acum încordarea națiunii a fost îndreptățită pentru a ne apăra și a ne menține, acum vine datorlia cea mai grea, una dintre cele mai grele, anume de a face să se valorifice toate izvoarele ascunse, de bogății noi și rodnice și de a scoate la iveală comoara mare de energie culturală pe care o posedă națiunea noastră cu atâta prisosință. Va trebui să se creieze o cultură proprie geniului nostru național și în felul acesta să ne afirmăm cu tărie drepturile noastre și

de a ocupa cu prestigiu locul nostru în Societatea Națiunilor“.)

Biserica noastră ortodoxă română, care stă în contact intim și nemijlocit cu masele largi ale poporului, nu numai că nu ignorează problema culturalizării poporului, care frământă mintea celor mai de elită filii ai României, ci recunoaște importanța acestei probleme și este datoare a-și da tot concursul la rezolvirea problemei culturale, în convingerea că cultura adevărată este cel mai bun stimulent pentru aprofundarea sentimentului religios și în genere a problemei religioase.

Dar biserica întemeiată pe experiența ei de veacuri, accentuează adevărul, că în fruntea culturii fizice și intelectuale trebuie să stea cultura morală creștină, acel ferment important, care pătrunde încet dar sigur, toată frământătura societății. Biserica, în toate instituțiile de culturalizare a maselor largi ale poporului voiește să sădească mai ales grăunțele de muștar atât de mic la suprafață, dar indestructibil în realitate, care în pofida primejdiilor celor mai mari acumulate în douăzeci de veacuri, a crescut înainte și crește și azi, cuprinzând încetul cu încetul toată suprafața pământului.

Laicii își pun toată nădejdea de a ridica poporul pe un înalt grad al Culturii, în răspândirea intensivă și sistematică a tot felul de cunoștințe, dar biserica are în vedere nu numai mulțimea cunoștințelor, ci și cultivarea virtuților creștine, fiindcă nu numai cunoștințele fac pe un popor bogat la suflet, cult și fericit, ci însușirile bune pe care le posedă!

Materialismul practic și rodul său imediat, ateismul practic, au împins toate virtuțile neamului nostru sub înconștient și de acolo nu le poate scoate la iveală decât un puternic duh creștinesc. Precum lumina soarelui nu se poate înlocui cu nimic în puterea ei dătătoare de viață, așa nici duhul creștinesc nu are o forță, care să-l poată înlocui.

Minunat arată rolul preotului în culturalizarea satelor dl. prof. universitar I. Simionescu în ziarul „Universul“. Scriind (în August 1934) despre: „*Preotul satului*“ arată că a cunoscut

un preot care cetea molitve la poporeni, iar la sfatul dlui profesor și-a însușit și cunoștințe medicale și le-a împărtășit țăranilor. Dl profesor arată că prin preot și cartea intră mai cu crezare în casa țăranului. Cităm acum un pasagiu, fiind foarte important pentru recunoașterea rolului cultural al preotului la sate.

Tiberiu Crudu, un scriitor moldovean puțin cunoscut, pentru că nu face parte din nici un clan literar, a scris o nuvelă care arată marea încredere ce o pune săteanul în preot. Subiectul nu e închipuit, sunt sigur, deoarece tatăl scriitorului a fost un preot cucernic, prea cinstit de credincioșii săi. Preotul a fost chemat, în toiul nopții, cu mari insistențe, ca să cetească pentru însănătoșirea unei vite bolnave, la care se știe cât ține țăranul de mult.

Puterea credinței n'are margini; ea poate fi folosită pentru a aduce nu numai o trecătoare alinare.

Biserica prin sine e în măsură să influențeze sufletele.

Preotul, mai mult ca învățătorul, ar putea enorm îndruma mulțimea satelor și spre un progres general trainic. Nici o direcție din viața reală nu-i stă închisă (activitățile sale ce poate fi variată, fără mari eforturi. Ajunge preocuparea zilnică de a se conforma cu însăși menirea lui sfântă.

Gospodăria lui poate fi mai lesne luată drept model; viața lui este mai direct pilduitoare. Ce spune el e lesne czezut; ce săvârșește el mai adesea urmat. Biserica își lărgește astfel prin preotul bun zidurile în jurul satului întreg. Întărirea sufletească este dusă în interiorul casei. Emaus nu rămâne un simplu nume citat din viața Mântuitorului.

Washington, întemeietorul Statelor Unite Americane zice: „Religia și morala sunt stâlpii necondiționați ai binelui obștesc. Nu este patriot acela, care sapă la temelia acestor stâlpi ai fericirii omenești. Cinstiți și iubiți acești stâlpi ca un om credincios, pentru că rațiunea și revelația dovedesc, că moralitatea în popor fără religie nu poate exista“. Iar naturalistul Wagner zice: „Științele naturale nu pot forma niciodată adevărata și înalta cultură omenească și nu pot satisface cerințele rațiunii și ale inimii.

¹⁾ Institutul Social Român, Noua Constituție a României 23 prelegeri publice p. 423—425.

Unde științele naturale formează baza principală a educațiunii tineretului și a poporului, se va forma totdeauna o generație rece, ușuratică, și fără vlagă spirituală, cari vor lăsa în păraginare comorile cele mai mari ale omenirii. Un materialism cras și un adorat vițel de aur sunt urmarea firească a cultului naturii. Deja se arată roadele în știință prin ridicarea materiei la rang de divinitate, iar în viață prin goana după averi și o viață bogată fără muncă.

În privința culturalizării satelor deci, statul și biserică sunt de acord când e vorba de scop, dar mijloacele diferă. Noi vom examina aceste mijloace de culturalizare, pornind dela centrul omului, dela conștiința lui. Vom merge apoi dela centru spre cele externe și nu invers.

Vom să cercetăm toate mijloacele de cultură sub specie aeternitatis, fiindcă cultura cuprinde adevărul, binele și frumosul netrecător. Cultura trebuie să cuprindă bunuri mari vrednice de rezultatele tehnice, căci ce folos că avem mijloace rapide și perfecte de comunicație, dar nu avem bunuri prețioase pentru cari să se merite a face drumuri și a osteni? Ce folos că știința medicală a făcut progrese uriașe, dacă sufletul se sbate între îndoială și decepție, ce folos de minunata alcătuire juridică dacă apărăm numai dreptul la o bucată de pâine, dacă totuși fierbe și clocotește muncitorul împotriva patronului. *Ne trebuiesc valori lăuntrice, puteri de viață, cari să oprească decăderea vieții familiare, lupta de clasă, ura dintre frați, dorul de anarhie, de neascultare, de depopulare și care să oprească decadența literaturii, a teatrului, a științei, care să înlăture corupția, mercantilismul imoral în comerț, uclerile și multe alte plăgi îngrozitoare.*

Căci să nu uităm ceea ce zice Jules Michelet, marele istoric al Franței: „Inima omului este cuprinsă de strămtorare văzând, că în timpul nostru toate progesează, dar puterea morală nu a sporit.“¹⁾

Și să ne întrebăm cu dl G. Todică:

Cu cât e mai fericit un Spencer, sau un Bergson, decât Esop?

Cu cât e mai fericit un plutocrat modern decât un Croesus?

Odinioară umblam pe jos, sau călare. Acuma alergăm în accelerate și exprese, în autobuse și limusine; sburând cu aeroplane și baloane.

Spre ce ținte „ideale“ unii și alții?

Odinioară omul se îmbrăca în piei de animale. Astăzi ne îmbrăcăm în mătăsuri și blane scumpe.

Cu cât suntem mai bine apărați de intemperii?

Odinioară, teribili giganți Rhoetus și Enceladus bombardau pe Joe cu copaci smulși din rădăcină. Astăzi l-am improșca cu tunuri de 42 cm. și cu gaze asfixiante.

Cari arme sunt mai sacrilege?

Părăsind timpurile mistice, chiar în epoca lui Horațiu armatele se atacau cu baliste, catapulte și săgeți. Astăzi se atacă cu obuziere și mitraliere.

Cari arme sunt mai ucigașe?

Odinioară locuiam în caverne. Astăzi locuim în vile și sgârie-nori.

Unde e siguranța mai mare?

Odinioară ne înțelegeam prin limbajul de câteva cuvinte. Astăzi ne stau la dispoziție limbi culte cu dicționare de zeci de mii de cuvinte.

Cu cât ne înțelegem mai bine?

Ne trebuie deci o înaltă cultură, dar o cultură îndreptată spre scopul cel mai ideal al vieții. Care este acesta, vom încerca să arătăm în capitolul următor.

Cap. III.

Scopul Culturii și scopul vieții.

Nu intenționăm să definim noțiunea culturii ci mai mult scopul ei. Nu vom să arătăm nici deosebirea care ar exista sau nu ar exista între cultură și civilizație, pentru că mulți spun că există alții că nu există.¹⁾ Dl. Iorga spune, că nu trebuie să se facă confuzie între două lucruri deosebite, civilizația fiind de ordin material, iar cultura un produs tainic de esență morală.²⁾

¹⁾ Dl. Iorga spune, că definiția este alta și esența este iarăși altceva: „Definițiile se pot schimba și ceea ce se zice despre cultură se spune zice în ceea ce privește civilizația și invers: *Politica Culturii* p. 7.

²⁾ *Politica Culturii*: p. 8.

¹⁾ *Histoire de France* III. p. 622.

În adevăr, civilizația este un lucru exterior omului, o invenție a efortului uman, care trece dela popor la popor. Dar cultura e un dar al cerului, un efect al privirii omului spre cer, în artele frumoase, în muzică, filozofie, literatură și mai ales în religie care este suprema expresie a culturii.

Strămoșii romani înțelegeau prin cultură munca pentru lucrarea pământului. Dar azi noțiunea aceasta nu înseamnă numai munca câmpului, ci munca creatoare a unui popor sau a unor personalități în domeniul spiritual.

„Dar dacă actul de creație și grija pe care oamenii o poartă valorilor în genere fac parte din noțiunea de cultură, în înțelesul ei larg, nu-i mai puțin adevărat, că această noțiune are și înțelesul restrâns. Cultură înseamnă în acest sens restrâns totalitatea valorilor spirituale dintr'oa anumită epocă la un popor sau la un grup de popoare, valori privite ca bunuri obiective de sine stătătoare, independente deci atât de actul creației, cât și de interesul arătat lor din partea publicului . . . . .

Dar noțiunea de cultură luată în înțeles restrâns se deosebește nu numai de ceea ce numim noi în genere fenomene naturale, ci și de ceea ce se numește îndeobște civilizație. Căci pe când cultură înseamnă suma valorilor ideale, totalitatea unitară a bunurilor spirituale privite în valabilitatea lor autonomă, civilizația înseamnă dimpotrivă adaptarea acestor valori la nevoile practice ale omului, utilizarea lor economică pentru realizarea unei vieți materiale tihnite. De aceea cultura trebuie socotită ca un scop, iar civilizația ca un mijloc. „Civilizația este o noțiune externă“, cum spune un gânditor german, „cultura, o noțiune internă“. „Civilizația este corpul, căruia cultura îi creează sufletul“ (I. Cohn).¹⁾

Dr. Augustin Coman, profesor la politehnica din Timișoara nu face deosebire între civilizație și cultură. La deschiderea cursurilor dela școala politehnică din Timișoara la 1 Nov. 1934 a spus între altele următoarele :

Dacă prin cultură înțelegem tot ceace

distinge pe om de celelalte animale, sau ceea ce gândește sau făptuește omul mai presus de ele, nu-i mai puțin adevărat că și omul ca toate ființele, primește din afară senzații — azi în veacul tehnicii, — insutit mai multe, — ca altă dată, — le prelucrează în minte, controlându-le mereu și verificându-le tot cu mijloacele date de ceea ce unii numesc „civilizație materială“ și după ce le-a prelucrat în mintea sa, reacționează față de lumea exterioară.

Ei bine, intensificarea acestor trei activități, amplificarea și rafinarea lor, formează baza culturii umane.

Să nu ne gândim decât la rolul pe care-l joacă instrumentele și aparatele date de civilizație, fie ea numită numai materială, în intensificarea acestor trei activități, rafinarea și amplificarea lor, înțelegând chiar și numai cartea simplă, culeasă și tipărită, și ea cu o mașină, și vom vedea că distincția, într'un anumit sens nu se poate face între cultură și civilizație.¹⁾

În anul 1932 D-l Profesor *Nichifor Crainic*, vorbind despre „*cultură și civilizație*“, spunea: „Civilizația va să zică legătura omului cu cerul“. Altădată, tot într'o conferință, D-l Prof. univ. *Ioan Petrovici*, vorbind despre „*puterile culturii*“ definea noțiunea de cultură și noțiunea de civilizație astfel: „*Civilizația* privește ața exterioară a progresului, desvoltarea mijloacelor tehnice, a confortului, pe când *cultura* privește fața interioară a progresului, și anume desvoltarea puterilor sufletești“. De curând, Păr. *Arhim I. Scriban*, într'un articol *Crăciunul*, aducând vorba despre cultură, spune :

„În vremea aceasta, când vorbim atât de mult de cultură, când acest cuvânt sună ca o vrajă pe buzele noastre, când îl vedem drept culmea spre care trebuie să se miște viața noastră de popor, noi, totuși, nu avem scuturarea deplină pentru a înțelege că, pentru lumea întreagă, nu a fost ivire culturală mai puternică, decât legea lui Iisus Hristos.

Cultură, se înțelege, nu este toată înjghebarea de scris și cetit pe care o întâlnim în sânul unei culturi. Acestea sunt numai uneltele

¹⁾ N. Bagdasar: Criza Culturii moderne în volumul: *Politica Culturii* p. 34.

¹⁾ Ziarul „Știrea“ din Arad, 3 Nov. 1934.

pentru cultură. În adâncul ei, însă, *cultura este cioplirea sufletului omenesc, îmbunarea lui, scuturarea lui de sălbăticie, de poftele materiale, care zac în fiecare din noi. Cultura este o curățire a făpturii omenești, o suire a ei spre simțiri prin care, în faptele noastre, nu mai sunt instinctele, poftele trupești cele care hotărăsc ce să facem, ci îmboldurile prin care ne simțim făpturi ale lui Dumnezeu*". (Revista „Păstorul ortodox“).

O bună definiție dă culturii dl. prof. univ. Ioan Savin. În înțeles primitiv cultura este prelucrarea naturii în vederea unui scop, a unor valori.¹⁾ Trei valori se suprapun naturii: valoarea adevărului, a binelui și a frumosului.²⁾ Cunoștințele atât valorează, cât ele se apropie de adevăr, actele noastre au valoare în măsura prețului lor etic, iar valoarea estetică exprimă gradul concepției despre ceace este frumos. Deci viața intelectuală, etică și estetică prin cultură și primește expresia ei cea mai superioară, valoarea adevărată. E vorba deci de trei valori cari prin religie își primesc unitatea necesară. „Ea sanctifică natura, pune în dependență materia de spiritul absolut. Ea armonizează concepția despre lume și viață. Religia împacă setea după adevăr cu nevoia imperioasă de a face binele și a realiza frumosul³⁾”.

În determinarea înțelesului noțiunii de Civilizațiune și Cultură, ne isbim dela început de diferitele concepțiuni ale diferitelor popoare cu privire la ce înțeleg fiecare prin aceste cuvinte.

Așa, în timp ce Francezii se mândresc cu o cultură idealistă, Germanii cu o cultură de expansiune. Englezii râd de amândouă și se fălesc cu civilizațiunea lor.

Dacă privim în istoria omenirii, vedem că fiecare popor a trebuit mai întâi să lapede barbaria să înșghebeze un stat și apoi să se desvolte în toate ramurile spiritului uman. Arta, știința etc. sunt urmări ale unei vieți de stat sănătoase. Acest mers al popoarelor este acelaș cu al individului. Cu privire la individ, ci-

vilizațiunea înseamnă o poleitură externă, o educație convențională, o luminare a inteligenței, o îmbunătățire a obiceiurilor care se nasc din viața comună a oamenilor. Astfel un individ a încetat de a fi barbar, înainte de a ajunge la o cultură. Cultura a început deci numai după stabilirea raporturilor dintre oameni, numai când viața a luat o formă organizată.

Dintre popoarele istorice care s'au bucurat de o civilizațiune mai înaltă au fost Grecii și Romanii, însă în timp ce primii au dezvoltat toate florile civilizațiunii, cei din urmă au rămas într'o viață de stat unilaterală, viața statului cuceritor, a statului juridic.

Un individ are cultură când a ajuns la gradul de personalitate, care vede departe „stăpânește perspectiva scopurilor, știe a alege dintre scopurile posibile pe cele mai înalte și pentru realizarea lor știe a alege cele mai nimerite mijloace⁴⁾”.

Vedem deci o mulțime de definiții și păreri, dar pe noi ne interesează cultura națională la sate. Noi trebuie să aducem satele la acea stare, când fiecare sătean a ajuns pe drumul ce duce la idealul omenesc cel mai superior și prin aceasta se ridică întreaga națiune spre idealul național cel mai înalt, care este cultura. Căci națiunea este forma de manifestare a culturii²⁾.

Cultura ne asigură libertatea, disciplina de sine și ridicarea peste considerentele înguste ale procurării unor bunuri numai cu scop de utilitate materială. Independența, autodeterminarea, cer cultură.

Toată viața particulară și publică de azi pe teren economic, științific se îndreaptă spre independență și spre răspundere proprie. Au trecut vremile când în lipsa de drepturi politice, mulțimea era avizată la o supunere oarbă și la o îndeplinire automată a datoriilor sale. „Ordinea conștientă și liberă a vieții individuale și colective cere dela viitorii cetățeni și personalități înainte de toate o cunoaștere a ceea ce trebuie făcut și ceace trebuie omis, o înțelegere a problemelor și scopurilor existenței

¹⁾ I. Gh. Savin: Cultură și Religie. București 1237 p. 11.

²⁾ I. Savin: op. cit. p. 13.

³⁾ I. Savin: op. c. p. 14.

⁴⁾ D. Gusti: Sociologia Militans. p. 36.

²⁾ Dr. Imre Lajos: A falu művelődése (Cultura Satului) Bpesta 1922 p. 34.

general-umane și național-civice, ca și o cunoaștere temeinică a legilor și așezărilor vieții naturale și politice. Pe treapta unor deprinderi naive, inconștiente, conduse de autorități, era suficientă supunerea oarbă, imitarea din obicei, și împlinirea mai mult sau mai puțin automată a datoriei. Însă pe treapta compunerii și a autodeterminării, **voința** trebuie să fie precedată de **știința**, iar a „putea“ trebuie să fie precedat de „a ști“; pentru că aici este imposibil a pregăti pe omul modern pentru problemele atât de avansate ale vieții moderne numai prin deprindere și exemplu, — oricât de importanți și de necesari vor rămâne acești doi factori ai educației¹⁾.

Așa grăiește unul din cei mai cunoscuți sociologi ai Germaniei antebelice: Dr. I. Unold. Totuși el, care își propune să definească scopurile supreme ale vieții omenești, cade în rătăcirii, cari trebuiesc combătute, spre a se vedea prin aceasta care este adevărata necesitate a culturii, căci după scopurile vieții trebuie să se orienteze cultura. Viața, zice Unold, nu este înșiruire încurcată de momente norocoase și nenorocoase, o dibuire între plăceri și dorinți, o balansare între plictiseală și scârbă, ci are scopuri mai înalte, cari constituie viața rațională, adică demnă de om. Etica are motive temeinice să ceară omului a se supune legilor morale. Spre acest scop Unold se îndreaptă spre viața biologică și acceptă teoria psiho-fizică a monismului, care neagă dualismul adică separarea sufletului de corp. El constată, că însușirile fizico-psihoice ale cele mai rudimentare vietăți se găsesc ca funcțiuni ale protoplazmei: nutriția, instinctul sexual și mișcarea. El spune apoi, că primul scop al vieții întregi este conservarea speciei prin conservarea, acomodarea și perpetuarea ființei individuale. Și al doilea ar fi, ca specii cât mai variate de vietăți să la ființă.²⁾ Și însușirile omului tot pe calea aceasta iau ființă căci el este un organism natural sau „animalic“³⁾. Insușirile morale ale omului s'au ivit tot pen-

tru a se putea acomoda și a se putea conserva, susținea, conform naturii sale. Omul numai prin o trăire amăsurat naturii se poate desvolta. Omul să-și îndeplinească conștient și liber scopurile existenței sale. Urmând conștient și liber legile sau condițiile necesare pentru existența sa, merge înainte. Astfel raționează Unold și dă sfatul: „Caută să asiguri și fortifici existența întregului (colectivității), mai ales a neamului tău, apoi a omenirii prin conservarea fizică-psihoică proprie puternică, sănătoasă, prin acomodare potrivită (și la viața economică, socială și de stat) și prin perpetuare omenească (la care aparține și educația anumită fizică și spiritual-morală a urmașilor“).

— Va urma —

Duminica Ortodoxiei în Arad.

Cea dintâi Duminică din postul Învierii Domnului, are numele de Duminica Ortodoxiei, căci în aceasta Duminică prăznuim triumful Bisericii asupra dușmanilor, cari înainte cu 1200 de ani profanau sfințele icoane și nu admiteau venerarea lor. Se știe, că cea dintâi Icoană ne-a dat-o chiar Iisus Hristos. Când urca muntele Golgota o pioasă femeie cu numele Veronica a alergat la Domnul care era obosit și dându-i un prosop să-și șteargă fața sfântă, chipul lui Hristos a rămas pe mărma Veronicei. Icoanele au fostenerate dela începutul creștinismului, până în veacul al VIII-lea, când s'a deslănțuit o mare dușmănie contra cultului sf. Icoane, până la Sinodul ecumenic al 7-lea din Niceea, unde participară peste 300 episcopi. Aici se restabili cultul icoanelor pe baza sfscripturi și sf. Tradiții.

Lupte s'au mai dat contra icoanelor până la anul 842, când un Sinod convocat la Constantinopol sub sugestia împărătesei Teodora, se întăriră din nou hotărârile sinodului al 7-lea din Nicea.

În Duminica din 19 Februarie 843 sfințele icoane fură reasezate cu toată pompa în sf. biserică. Aceasta Duminică fiind cea dintâi în postul mare s'a numit *Duminica Ortodoxiei*. Aceasta Duminică este sărbătorită cu o pletate deosebită de întreaga biserică ortodoxă.

În Arad Duminica ortodoxiei s'a prăznuit cu profundă pietate. Sf. Liturghie a fost oficiată de părintele consilier referent Dr. Gh. Ciuhandu asistat de protopopul T. Vățianu, V. Mihuț și diaconul David. De față erau P. S. Sa Episcopul Grigorie toți membrii

¹⁾ Dr. I. Unold: „Aufgaben und ziele des Menschen lebens. Leipzig 1908 p. 21.

²⁾ Unold: op. c. p. 39 - 40.

³⁾ Unold: op. c. p. 41.

¹⁾ Unold: op. cit. p. 42.

consiliului eparhial, mulți intelectuali, apoi Societatea Ortodoxă a Femellor române filiala Arad în frunte cu dna Eliza Dr. Popoviciu și mult public.

La priceasnă părintele Viorel Mihuț a rostit o temeinică predică despre însemnătatea zilei. Răspunsurile liturgice au fost cântate de corul „Doina”, condus cu multă precizie de preotul Virgil Lugojanu.

După masă la ora 5 s'a dat un festival bine-reușit în Sala Palatului Cultural, la care au participat în frunte cu P. S. Sa Episcopul Grigorie foarte mult public. Punctul principal al programului a fost conferința părintelui profesor Ioan Imbroane din Timișoara sub titlul „Influența Bisericii Creștine asupra problemelor sociale.” Prin lucrarea sa bine studiată părintele Imbroane ne-a arătat în mod clar, cum s'a dezvoltat mila și caritatea la popoarele păgâne și la creștini. Ne-a documentat foloasele carității creștine, prin ce se îndulcește viața a sute și mii de suflete necăjite. Biserica noastră are datorința să desvolte și să ocrotească sub aripile sale binefăcătoare sentimentul carității.

Societatea vrtodoxă a Femellor române a distribuit ca premii, mai multe cărți folositoare la mai multe eleve dela liceul Ghiba Birta, cari au lucrat mai bine tema „Lăsați copiii să vină la mine”. Majoritatea cărților distribuite au fost donate de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie din operele proprii, fapt pentru care părintele profesor de religie N. Tândrău, a adus P. S. Sale calde mulțumiri. Tenoristul Nicoară Sas absolvent al Academiei Teologice din Arad, cu vocea sa dulce de tenor ce promite mult, a cântat un „Antifon”, iar corurile Academiei Teologice și Școlii Normale de băieți au executat mai multe cântări religioase.

Parohia mixtă româno-sârbească din Cenad.

După anul 1717 Sârbii noul veniți în Cenad formează împreună cu Românii băștinași o singură comunitate bisericească, constatătoare din 2—4 parohii, condusă tot de atâția preoți români și sârbi. Toți se închinau la altarul aceleiași biserici, ridicată de Români îndată după alungarea Turcilor, la finea veacului al VXII-lea, ori la începutul veac. VXIII-lea. Și cu școala erau împreună. Școala fînțează dela începutul veac. XVIII-lea, sau chiar și mai înainte. La 1758 școala era frecventată de 16 elevi. Învățător era „Magistrul Ioan”.¹⁾ Epitropii bisericii la 1758 erau: protopopul Maxim Miladinovici din Sânicolaul-Mare, subprefectul Moțică, obercnezul Cola, comerciantul Rista Stolci și Avram Românul, primarul Cenadului.²⁾

În biserica românească, la începutul comuniunii în cele sfinte cu Sârbii, slujbele dumnezeiești se săvârșeau în limba românească, mai apoi alternativ în ambele limbi. Asemenea și în școală se propunea în limbile: română și slavă. Cu timpul prin anii 1777—1779, Sârbii, având concursul nelimitat al Ierarhiei superioare, au delăturat cu totul din biserică și școală limba românească, înlocuindu-o cu cea slavono-sârbească, vrând astfel să exercite hegemonia asupra Românilor și să-i sârbizeze.³⁾ Indignarea și nemulțumirea Românilor n'avea limite. Au trebuit însă să se resigneze și să rabde, nutriind speranța în venirea unor vremuri mai bune. Se pare că odată cu venirea în scaunul episcopesc din Timișoara a românului Maxim Manuilovici, a început, prin anul 1835, să răsune din nou în biserică dulcea limbă românească, amuțită un timp de cca 30—40 ani.

La 1838 Românii de aici aduc pe tânărul învățător Simeon Andron, originar din Sânicolaul-Mare, mai târziu paroh în Saravale, care separează școala românească de cea sârbească. La 1841 Românii au cumpărat intravilanul, iar la 1853 au construit școala mare, care există și azi. Acest fapt a avut loc în timpul absolutismului austriac, fiind primar al comunei românul Meilă Radu.⁴⁾ Cu școala Românii s'au despărțit de către Sârbi, dar au rămas și pe mai departe împreună la aceeași biserică, pe care cu toții au zidit-o la anul 1773, și au mai mărit-o la 1833.

Spre a pune capăt neînțelegerilor și certelor ce aveau loc — în toate parohiile mixte româno-sârbe — chiar înăuntrul bisericii, pe chestiunea limbii liturgice, episcopul Timișorii, Pantelimon Jivcovici a tipărit în limba sârbească la 26 Aprilie 1846 o „Îndrumare pentru serviciile dumnezeiești”. Amăsurat acestor „îndrumări”, Sârbii au să cânte în strana dreaptă, iar Românii în cea stângă. Corul bisericesc are să dea răspunsurile liturgice în limba în care cântă preotul liturgisitor (Partea 1—2) „Evanghelia” și „Crezul” se citește totdeauna în limba slavă, iar „Apostolul” și „Tatăl nostru” în cea românească (p. 3). La serbătorile domnești: Nașterea Domnului, Botezul Domnului, Învierea Domnului și Pogorîrea Duhului Sfânt, în ziua I. slujbele se oficiază în întregime în limba slavă, iar în ziua II-a în cea românească (p. 5). La ieșirea cu „Litla” Evanghelia se citește în ambele limbi, rugăciunile, însă numai în limba slavă (p. 6) Preoții slujesc feștanii, molitve și alte slujbe: în casele Sârbilor sârbește-slavonește, iar în casele Românilor românește (p. 7). Episcopul este obligat a da pastorale în ambele limbi (p. 8) S'a mai fixat ca'n parohiile mixte româno-sârbe să fie preot român pentru Români și sârb pentru Sârbi. Capelanul pro-

³⁾ Nicolae Tincu-Velea: Istoria bisericească etc. Sibiu, 1865, p. 270—272.

⁴⁾ Vezi inscripția de pe icoana ce reprezintă pe Mihai Viteazul, din școala primară de lângă biserică.

¹⁾ D. Ruvaraț: Temisvarska eparhija... 1758, p. 35.

²⁾ Ibidem

topopesc să fie sârb, dar să cunoască bine ambele limbi.

Se vede, deci, că Sârbilor li s'a acordat înțelegere în toate. Nici nu se putea concepe altfel, câtă vreme oamenii lor erau la conducere. Procedura aceasta neegalitară a lezat adânc amorul propriu al Românilor, cari totdeauna se vedeau puși în rândul și pe planul al doilea. Să mai adăugăm la aceasta: șicanele și batjocurile ce aveau să le suporte din partea coreligionarilor lor sârbi, și vom avea înaintea ochilor o imagine completă a suferințelor și amărăciunilor îndurate de Români sub protectoratul sârbesc, la care din pricina trădătorilor unieți, singurii au recurs.

(Va urma)

Predică

despre mărturisirea păcatelor.

Dacă aruncăm o privire pe cele dintâi pagini ale Cărții sfinte, aflăm că Bunul Dumnezeu a creștat lumea și toate cele dintr'ânsa printr'un act al bună-tății Sale. Coroană a tuturor fapturilor l-a pus pe om, căruia dăruit i-a înțelepciune și voință. În schimbul acestor daruri scumpe, Bunul Dumnezeu n'a cerut altă recunoștință omului, numai ascultare și supunere. Dar omul n'a putut întreține multă vreme focul modest al jertfei lui, pe care ardea recunoștința lui față de Creator. Duhul cel rău a înăbușit flacăra recunoștinței și a umplut inima omului de fumul neascultării și al nesupunerii. Omul, dela o vreme, n'a mai voit să asculte de Dumnezeu și prin aceasta a călcat voia Lui, a vătămat ființa Lui, a păcătuit. Această înclinare spre neascultare, spre păcat, au moștenit-o și o moștenesc toți oamenii cari s'au născut din cel dintâi om.

Dumnezeu, în atotbunătaea Sa, nu întoarce fața Sa dela celce L-au vătămat, dela celce au păcătuit; el nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. El a trimis pe unul născut Fiul Săn în lume și L-a dat pentru noi, voind, ca prin sângele acestui nevinovat miel, să ne mântuiască de robia păcatului. Fiul lui Dumnezeu a dăruit din marea milostivire, care izvoarește din inima Sa, leacul cel vindcător, pe care picurându-l pe ranele făcute de păcatele noastre, vom ajunge lângă picioarele Părintelui ceresc, unde vom afla îndurare, iertare și mângăire. Acest leac minunat este sfânta mărturisire

Sf. apostol Ioan¹⁾ zice: „Dacă ne mărturisim păcatele noastre, El este credincios și bun ca să ne ierte păcatele...”

Sfânta noastră Biserică, dela început, a spus și a învățat — după porunca Mântuitorului — că cei păcătoși să-și mărturisească păcatele preotului și acesta, prin puterea ce i-s'a dat, îi va deslega de pă-

cate. Sfinții Părinți, de asemenea, au înfățișat în canoanele lor această învățătură. Nu din născocirea oamenilor a luat Biserica noastră această învățătură, ci din acel limpede izvor, care a curs din inima Mântuitorului, din Sfânta Scriptură și Sfânta Tradițiune.

După încredințarea sf. evanghelist Matei, Mântuitorul a zis apostolilor înainte de moarte: „...orice veți lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice veți deslega pe pământ, va fi deslegat și în ceruri.” Prin aceste cuvinte Mântuitorul a dat putere sf. apostoli și urmașilor lor ca, în numele Lui, să lege și să deslege păcatele oamenilor.

Porunca aceasta e mare, iubiților mei; a da sentință asupra faptelor sufletului omenească este greu. Judecătorul treburilor omenești se gândește mult și cercetează de toate părțile până ce dă sentința. Cu mult mai mult trebuie să chibzuiească preotul în cele sufletești, știind că comoara cea mai scumpă a sufletului este mântuirea și vai de cel ce se joacă cu lucrurile lui Dumnezeu. Judecătorul lumesc, ca să poată judeca, trebuie să cunoască bine cauza. Asemenea și preotului — judecătorul sufletului — trebuie omul să-i arate tot sufletul, căci numai așa poate lega și deslega.

În sufletul omului numai ochiul lui Dumnezeu poate vedea; această putere preotului nu a dat-o. Mântuitorul, a dat preoților puterea de a lega și deslega păcatele și totodată a poruncit omului să și-le mărturisească înaintea părintelui sufletesc. După cum medicului trupesc trebuie să-i spunem suferințele tot așa și preotului — medicului sufletesc — trebuie să-i mărturisim toate păcatele. Multe sfaturi se pot spune și multe rele se pot îndrepta de pe scaunul mărturisirii. Sunt lucruri ce nu se pot spune în sf. biserică tuturora. Predica nu se ascultă de toți și se uită, dar ce se spune, între patru ochi, din scaunul mărturisirii, aceea nu se uită.

Ați văzut, așadar, că mărturisirea păcatelor este rânduită de Dumnezeu. Cu toate acestea, știu bine, că sunt mulți cari încunjură scaunul mărturisirii, aducând motive, pe cari i-le-au pus în gură dușmanii credinței noastre.

Am auzit de multe ori vorbindu-se: de ce să ne mărturisim preotului, căci și el este păcătos ca și ceilalți. E adevărat, că și preotul este strănepotul îndepărtat al lui Adam, și el e păcătos. Dar totuși lui trebuie să vă mărturisiți, pentru că lui l-a dat Dumnezeu această putere, pe el l-a ales să fie mijlocitor între Dumnezeu și oameni.

Cauza oricărui păcat este mândria, iar iertarea lui vine numai prin umilire. Urcându-te pe scara mândriei vaterii pe Bunul Dumnezeu, iar Acesta — ca semn de umilire — te îndrumă să te cobori la cel de jos, la omul asemănător ție, adică preotului.

Alții zic: e destul să ne mărturisim păcatele numai lui Dumnezeu și nu și preotului. E adevărat

¹⁾ I. Ioan I 9.

că e bine dacă îți mărturisești păcatele în fața lui Dumnezeu, dar aceasta nu e destul. Prin aceasta calci porunca lui Dumnezeu, care a spus, că preotului să-ți mărturisești păcatele.

Alții zic : de ce să ne mărturisim, că iar păcătuim. Dar, atunci, de ce să mai mânănci, că iar flămânzești. De ce merge omul la medic după leacuri, căci după ce se vindecă, e posibil că iar se va îmbolnăvi. Tocmai de aceea trebuie să ne mărturisim, fiindcă așa de ușor și tot mereu păcătuim. Aceia cari vorbesc astfel, cred că și dacă se mărturisesc tot n'au nici un folos.

Dar eu zic, că oamenii cari au inimă curată, pace și mulțumire în casă și trăiesc legiuit, pe aceia îi văd tot mereu apropiindu-se de scaunul mărturisirii.

Veniți, iubiiților, și vă apropiați de scaunul mărturisirii, deșertați inima voastră de faptele săvârșite ca părintele sufletesc — după porunca Mântuitorului — să le aleagă; pe cele bune să le prețuiască, iar pe cele rele să le îndepărteze prin rugăciunea de deslegare. Făcând aceasta, inima voastră se va ușura și se va bucura; viața se va umple de liniște și mulțumire, iar Părintele ceresc va găti calea ce duce la viața cea fericită a cerurilor. Amin.

Gh. Cereanț
preot.

Manifest

Către toți Români Ortodocși din eparhia Aradului.

Iubiți Frați Drept Credincioși,

Vă anunțăm cu deosebită dragoste, că Congresul Asociației Frăția Ortodoxă Română din anul acesta se va ține în Arad, la termenul ce se va publica la timpul său.

Vă invităm să vă înscrieți cu toții în șirul membrilor, ca să ne putem achita în mod demn de cinstea ce ni se face.

Fraților,

Idea, care a dat naștere Asociației Frăția Ortodoxă Română, e pornită din cel mai nobil sentiment umanitar și cel mai sfânt ideal creștinesc, exprimat prin cuvintele »*Și pe pământ pace între oameni bunavoire*«.

Nu mai dacă ne vom putea da seama de mulțimea asociațiilor și grupărilor cu caracter particular cari fărâmițează energiile românești în diverse direcții și de organizațiile aparte a fiecărui neam și confesiune pentru eluștrarea de avantagii și preferințe, în raport cu ceilalți cetățeni, precum și de corporațiile secrete cu

tendințe nemărturisite : vom putea înțelege rostul și importanța mare ce o are și o va avea »*Asociația Frăția Ortodoxă Română*«, sub care înțelegem gruparea celor 14 milioane frați de sânge și o lege, uniți în cuget și simțiri.

Suntem conștienți de origina noastră și mărturisim din convingere credința cea adevărată a ortodoxiei creștine. Este știut că ea ne-a conservat ființa etnică și ne-a învrednicit, de a ne vedea stăpâni peste pământul îngrășat cu oasele și sfințit cu sângele moșilor și părinților noștri, martirizați pentru statornicia în dreapta credință a ortodoxiei.

Cu toate acestea nu ne mândrim și nu vrem umilirea și neîndreptățirea celor de alte neamuri și convingeri religioase, ne rugăm pentru pacea a toată lumea și pentru împreunarea sfințelor lui Dumnezeu biserici, ca țintă supremă a creștinismului, dar și până atunci vrem liniște și străduim — prin strângerea rândurilor și cultivarea virtuților creștinești, — să-i contenim și să-i punem în respect pe cei ce ne-au desunit în cursul veacurilor de urgie și nu încetează a răspândi vrajba prin lupte sterile de proselitism și până în zilele noastre.

Vrem să curmăm divergențele și să armonizăm raporturile sociale prin autoritatea ce o reprezintă asocierea celor mulți, spre binele tuturor și prosperarea țării ce ne ocrotește deopotrivă.

În scopul acesta rugăm pe intelectualii și fruntașii ortodocși ai Neamului nostru Românesc, în deosebi pe preoți și învățători, să dea tot concursul conducătorilor cercurilor protopopești și parohiale, ca să înroleze — în serviciile sfinte și naționale ale Asociației Frăția Ortodoxă Română — pe toți Români adevărați, cari prin conduita lor vreau și pot să devină îndrumătorii generației, care va avea să desăvârșască visul strămoșesc : Unirea sufletească a tuturor Românilor.

Pentru activitatea ce vom avea să o dezvoltăm în anul crt. 1935 stabilim următorul

PROGRAM :

1. Terminarea constituirii cercurilor protopopești și constituirea cercurilor parohiale.
2. Aranjarea de conferințe populare în duminicile postului mare, cu concursul consilierilor și a altor intelectuali români din centrul eparhiei și sediul protopresbiteratelor.
3. Participarea în corpore la serviciile divine în duminici și sărbători, precum și la rugile și procesiunile bisericesti.
4. Aranjarea de părăstase pentru binefăcătorii și îndrumătorii neamului nostru româ-

nesc în 22 Febr. pentru Emanuil Gojdu; în 6 Iunie ziua eroilor; în 20 Iulie pentru Regele Ferdinand înfăptuitorul visului strămoșesc; în 30 Nov. pentru fericitul Mitropolit Andrei Baron de Șaguna; și asistarea la doxologiile ce se serbează de biserică pentru cultivarea sentimentului dinastic; la 1 Ianuarie pentru familia domnitoare; 8 Iunie suirea pe tron a M. Sale Regelui Carol II.; 22 Iulie ziua onomastică a M. Sale Regina Maria; 16 Oct. ziua nașterii M. Sale Regelui; 8 Nov. onomastica A. S. R. Voevodul Mihai.

5. Zilele de 24 Ianuarie Unirea principatelor; 10 Mai proclamarea independenței și ziua de 1 Dec. ca sărbătoare națională, vor fi prăznuite în mod special cu conferințe, serbări școlare, reprezentațiuni și concerte cu coruri și fanfare, după împrejurările locului.

6. Dumineca ortodoxiei să fie sărbătorită în mod deosebit cu ședința solemnă și conferința instructivă despre statornicia noastră în dreapta credință.

7. Să se poarte evidență exactă despre membrii, să se încaseze și administreze regulat taxele, ca să nu fie împiedecată activitatea în lipsa de mijloace.

8. Archiva documentară despre statistica funcționarilor să fie întregită și corectată an de an, ca să ne cunoaștem oamenii puși să conducă destinele neamului nostru românesc și să le controlăm activitatea pas de pas.

9. Să sprijinim ziaristica română, să răspândim broșurile apărute în biblioteca F. O. R. iar din privilegiul examenelor se împărțim cărți folositoare la școlarii distinși și binemeritați.

10. *Adunările generale* să le ținem cu fastul cuvenit la termenele fixate în statute și regulament, iar procesele-verbale, dimpreună cu consemnarea membrilor noi înscrși și a celor eșiți din legăturile asociației prin moartea sau mutarea domiciliului, să le înaintăm în curs de 8 zile la organizațiunea imediat superioară.

11. Să se îndemne și însuflețească membrii pentru participarea în număr cât mai mare la adunarea generală a secției eparhiale și la congresul general, spre a lua contact cu frații de pretutindenea și a asculta glasul conducătorilor, ca să-și lărgească orizontul cunoștințelor și ca să se răspândească vestea despre cele petrecute la asemenea întruniri până și în cele mai modeste case românești dela sate.

Arad, din ședința Comitetului de direcție ținută la 10 Ianuarie 1935.

Președinte,
Iosif Moldovan.

Secretar,
Vintilă Popescu.

Extras.

Comitetul Local de Revizuire Timișoara Secția I. Deciziune: Nr. 1268 | 1934, ședința din 14 și 19 Decembrie 1934. Președinția dlui Ioan Hermann Cons. la Curtea de Apel, membrii prezenți: dnl Dr. Gh. Clupe și Dr. Coriolan Bugariu consilleri, raportor Friedric Pauck primreferent Pe rol pendinte judecarea acțiunii introdusă de dl Primpretor al Plasei . . . . . Nr. . . . . din . . . . ., împotriva hotărârei Cons. Com. al comunei . . . . . cu Nr. . . . . din . . . . . Procedura îndeplinită. Acțiunea introdusă în termen legal. S'a dat cetire raportului redactat în cauză. Părțile prezente au dat explicațiuni asupra chestiunii adusă în fața acestei instanțe, cari în rezumat sunt următoarele: Comitetul asupra acțiunii de față având în vedere susținerile și concluziunile puse în instanță de părțile prezente: având în vedere actele și lucrările dela dosar, constată în fapt următoarele: Consiliul comunal din . . . . prin hotărârea nr. . . . aprobă pretenziunea Bisericii ort. rom. din . . . . în suma de . . . ., ca drept chirie pentru folosirea saelor de cătră învățământul primar, îndrumând primăria să achite aceasta su nă. Împotriva acestei hotărâri primpretorul plasei . . . . înaintează acțiune la acest comitet, cerând anularea ei în baza următoarelor motive: 1.) . . . 2.) . . . hotărârea este a se anula și în fond, pentru că conf. jurisprudenței, precum și în baza avizului Inspectoratului școlar, parohiile n'au nici un drept de a pretinde chirie pentru folosirea edificiilor școlare pentru învățământul primar de Stat de cătră comune, devenind Statul proprietarul acestora. . . . . Ad. 2. având în vedere avizul și jurisprudența la care se referă acțiunea în anulare, Comitetul are să cerceteze situația juridică a bisericilor, care a existat sub regimul maghiar din punct de vedere al învățământului primar. Legea XXXVIII din 1868 despre învățământul primar prevede, că pe lângă respectarea condițiilor prescrise sunt îndreptățiți de a înființa și menține școala pentru învățământul primar Statul, comunele confessionale, comunități, precum și particulari. Confesiunile erau numai îndreptățite a înființa și susține pe lângă controlul organelor Statului școalele necesare pentru învățământul primar, iar nu obligate, decretându-se în legea suscitată o obligațiune generală de astfel de natură în sarcina comunelor, cari ru fost datoare a susține școalele necesare în acest caz — dacă confesiunile nu s'au folosit de acest drept al lor. Fiind confesiunile recunoscute persoane juridice și având ca atare capacitatea deplină de drept dacă au preluat asupra lor și predarea învățământului primar, în baza statutelor lor de organizare prin părțile lor constitutive (parohiile, protopopiatele etc. sau alte organizațiuni locale, regionale etc.) au creat din contribuțiunile credincioșilor — donațiuni etc., mijloacele necesare spre a preda învățământul, procurând terenuri și edificii, precum și material de școală, formând eventual și fond școlar special din acestea averi imobile și mobile cu destinația exclusivă de a servi învățământul, asupra căror fonduri ca proprietari comunitățile bisericești locale au putut dispune în margiunile restricțiunilor prevăzute de organizarea lor, sau dacă fondul s'a creat din donațiuni conform prevederilor actelor de donațiune. Au putut chiar desfășura aceste fonduri folosindu-le în întregimea lor,

dacă acestea au pierdut menirea lor în urma acestei împrejurări, și comunitatea a decis că nu mai menține școala primară confesională. Aceasta situație de drept a confesiunilor cu privire la învățământul primar și la bunurile lor destinate sub regimul anterior pentru predarea acestui învățământ, nu s'a schimbat nici prin punerea în aplicare a legii pentru învățământul primar al Statului, deoarece conform textului art. 2 din aceasta lege, învățământul primar se predă nu numai în școlile Statului (școlile publice), ci și în școlile sau institutele particulare autorizate de Stat și în familie conform legii învățământului particular. Ori aceasta lege publicată în Mon. Of. Nr. 283 din 22 Dec. 1925 dând prin art. I, desființarea școlilor particulare, înțelege sub aceste școlile confesionale, comunităților, particularilor. Astfel confesiunile pot înființa, conduce și întreține și mai departe după aprecierile lor și pe lângă îndeplinirea condițiilor prescrise pentru primirea autorizării Min. Inst. și sub controlul lui școale și anume conform prevederii art. 7 și școale primare și este fără vreo bază legală o astfel de aserțiune, că statul român ar fi etatizat învățământul primar confesional, descărcând bisericile de atribuțiile afectate școlilor și trecând acestea școale confesionale asupra Statului și imobilele construite special pentru școlile ce au trecut în proprietatea Statului datorit cărui fapt confesiunile nu mai pot dispune asupra unui astfel de imobil O astfel de apreciere a consecințelor legii pentru învățământul primar al Statului nu numai că nu este justificată prin vreun text de lege, ci contrar, în virtutea art. 8 și al art. 27 din legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1925 părțile constitutive ale Bisericii, (parohiile, protopopiatele etc.) cari conform textului legii pentru modificarea art. 27 din legea acum citată (3 Mai 1928) sunt persoane juridice, au dreptul a reglementa, conduce și administra afacerile lor religioase, culturale, fondaționale etc., având ele dreptul și datorita de a păstra tot ceea ce dețin azi și de a aduna averi mobile și imobile de orice fel, spre a le întrebuința pentru Biserică și așezămintele ei, dispunând art. 29 din legea pentru org. că bunurile imobile ale bisericilor nu se pot înstrăina, decât în condițiile fixate de regulamentul special întocmit de congresul național bisericesc în acest scop, iar pentru celelalte culte istorice recunoscând legea pentru regimul general al cultelor din 22 Aprilie 1928 prin art. 11 organizațiile acestor culte, caracterul de persoane juridice, dispune, că administrarea patrimoniilor și fundațiilor lor se va face de către organele competente ale cultelor. Nu sunt în contradicție cu cele expuse și nu derivă din ele vreun drept asupra imobilelor destinate școlii în favorul Statului nici dispozițiile art. 199 și 215 din legea pentru organizarea și funcționarea Ministerului Instruc. Publice și al Cultelor (Mon. Of. Nr. 143 din 1 Iulie 1930), având în vedere că art. 199 din legea citată este în legătură strânsă cu dispozițiile punct. a) Art. 166 din legea conform căreia Ad-ția Casei Școlilor are în atribuțiile sale de a administra toate bunurile instituțiilor școlare sau de cultură ale Statului, lăsate prin legate sau donațiuni, și date în directa ei administrare prin actele de fondare și art. 199 desvoaltă dispozițiile enunțate detaliind, că acestea bunuri, fundațiuni și instituții școlare și culturale existente cari prin actele lor de înființare nu sunt puse sub o administrație proprie, trec din punct

de vedere al administrării materiale sub administrația specială a Casei Școlilor școlare a Statului, iar nu despre fondurile școlare ale cultelor. În cece privește dispozițiile art. 215 din legea suscitată, acestea sunt de a se aprecia pe lângă examinarea prevederilor corespunzătoare ale legii învățământului primar de Stat și legii pentru înființarea și organizarea comitetelor școlare, cum rezultă și din titlul capitolului IV al părții II-a a legii, care tratează despre comitetele școlare. Având în vedere, că conform dispozițiilor art. 161 din legea pentru învățământul primar al Statului în afară de plata personalului didactic, toate celelalte cheltuieli detaliate în art. 162 sunt în sarcina comunelor, care le efectuează prin comitete școlare, contribuind comunele la întreținerea școlilor cu cota prevăzută în legea comitetelor școlare. (Art. 316 și 40 din regulamentul Legii pentru învățământul primar al statului și art. 13 și 35 din legea pentru înființarea și organizarea comitetelor școlare), înțelegându-se sub acestea sarcini a dota și întreține mobilierul școlar precum și înzestrarea școlilor cu materialul didactic etc. este evident, că aceste dispoziții a art. 215 a legii pentru org. și funcț. Min. Instruc. Publice și al Cultelor conform căreia proprietatea bunurilor materiale școlare este și rămâne a Statului, ori care ar fi proveniența lor, în cece privește învățământul primar se referă exclusiv la acestea bunuri, cari s'au pronunțat pe seama școlilor primare a Statului din contribuțiile comunelor efectuate în baza prevederilor citate ale legilor și regulamentului, iar nu este vorba despre bunurile destinate chiar pentru învățământ ale cultelor. Și luând în conziderare, că în baza prevederilor art. 162 și 168 din legea pentru învățământul primar al Statului comunele sunt datoare să procure localari încăpătoare pentru nevoile școlilor primare de stat, închirind până la clădirea localurilor proprii, localari corespunzătoare scopului, ca în speță comuna . . . . folosește localari atât dela biserica ort. rom. cât și dela biserica evanghelică slovacă pentru învățământul primar de Stat, recunoscând Cons. com. prin hotărârea atacată relația de drept, care există sub titlul de contract de închiriere și în baza acestui contract obligațiunea comunei de a achita chiria stabilită, Comitetul găsește, că hotărârea este adusă în cadrul atribuțiilor Consiliului prevăzut de punctul 1 al art. 134 din Legea O. A. L. urmând, ca acțiunea să fie respinsă și în partea a 2-a, ca nefondată. Pentru aceste motive **IN NUMELE LEGII. D e c i d e:** Respinge acțiunea ca nefondată. Cu drept de apel în termen de 10 zile dela pronunțarea pentru părțile prezentate și dela comunicare pentru celea absente la Comitetul Central de Revizuire. Președinte: dr. Ioan Hermann ss Cons. la Curtea de Apel. Membri: ss. dr. Gh. Ciupe, ss. dr. Corioian Bugariu. Primreferent: ss. Frideric Pauck. Pentru conformitate: ss. Indescrifabil.

Pentru extras: L. S. Seculia m. p. protopop, consilier eparhial.

Consiliul Eparhial

Cețiți și răspândiți:

»Biserica și Școala«

INFORMAȚIUNI.

Personale. *Duminecă seara, în 17 Martie a. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat la București, pentru a participa la ședințele Sfântului Sinod și pentru a rezolvi la înaltul guvern mai multe lucruri în interesul Bisericii și preoțimei noastre.*

Conferința dlui Alexandru Vaida la Arad Luni în 18 Martie după masă la ora 6, dl A. Vaida fost prim ministru, a ținut în sala Palatului Cultural din Arad conferința sa anunțată mai înainte, despre proporționalitatea etnică a neamului românesc în funcțiile tuturor instituțiilor și întreprinderilor din România. Acest rezultat se poate obține numai prin introducerea lui „*numerus valachicus*“, căci românii se numesc toți cetățenii patriei noastre când este vorba de beneficii, însă *numerus valachicus* se referă numai la românii de sânge și obârșle românească.

Dl Vaida a fost salutat de dl Dr. C. Radu din partea Institutului Social Banat-Crișana. Dl Vaida și-a dezvoltat conferința în fața unui public numeros. A arătat disproporția elementului românesc la o mulțime de întreprinderi. D-sa declară și pretinde, ca în România mare elementul românesc să fie reprezentat în toate ramurile de activitate, în școli și tot felul de întreprinderi de stat sau particulare, în proporția lui numerică.

Salariile preoților. P. C. preoții sunt alarmați necetățat că li se vor reduce salariile și că vor primi numai diferența ce va rezulta dintre salariu și venitul intern. Noi rugăm pe P. C. preoți să fie liniștiți că nimeni nu vrea să le facă nici o nedreptate.

O delegație de preoți reprezentanți ai clerului ortodox s'a prezentat Miercuri 13 crt. în audiență la d. ministru Al. Lapedatu și la d. prim-ministru G. Tătărescu, cerând în legătură cu noul buget al Cultelor menținerea salariilor actuale cât timp nu se face nici un fel de reducere la salariile celorlalți funcționari publici. D. prim-ministru a asigurat delegația că va reexamina chestiunea împreună cu d. ministru Lapedatu și a rugat clerul să aibă încredere în sollicitudinea guvernului.

Terminarea bisericii române din cartierul Principele Carol din Timișoara. Deoarece pentru terminarea bisericii române din cartierul Principele Carol, mai este nevoie de bani, în ultima sa ședință comisia Interimară a municipiului a votat un ajutor de 692.350 lei pe seama acestei biserici.

No. 1057/935.

Comunicat

Opinia juridică în chestia de proprietate a imobilelor școlii confesionale, trimisă în broșură, cași supliment la „Biserica și Școala“

nr. 11 din 17 Martie 1935, s'a comunicat în întregime tuturor P. C. protopopi și C. preoți din eparhia Aradului, spre știre și strictă acomodare, în cazurile când va trebui a se apăra dreptul, din ori ce punct de vedere, a parohiilor noastre, asupra acelor imobile.

Broșura se va păstra în biblioteca parohială, spre a o avea la îndemână, în orice caz din viitor.

În cazurile când parohiile noastre ar fi înprocesuate de către comitetele școlare, se va înainta imediat raport acestui Consiliu, de unde se vor lua măsuri, după trebuință.

Arad, din ședința comună a secțiilor Consiliului ep. ținută la 4 Martie 1935.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Parohii vacante.

Conform rezoluțiunii Consiliului eparhial No. 1912/935, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Șiria, devenită vacantă prin pensionarea preotului Vasile Popovici, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala“.

Estenziunea parohiei este cea fixată în noua arondare efectuată de corporațiunile parohiale și aprobată de Ven. Consiliu Eparhial sub No. 7975/934.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiă parohială constatătoare din 31 jug. cad. 867 stp. arător.
2. Biroul preoțesc răscumpărat în bani : 500 Lei.
3. Stolele legale.
4. Eventuala întregire dela Stat, pentru care parohia nu ia garanța.

Alesul este obligat a suporta toate impozitele după întreg beneficiul preoțesc, va predica regulat și va catehiza elevii dela școala primară de stat din localitate în clasele la cari va fi repartizat din partea superiorității sale.

Va substitui protopopul-paroh în și afară de biserică, decâte-ori acesta va avea deplasări oficiale. Pentru serviciile prestate afară de biserică va fi remunerat cu jumătate din stola achitată.

Parohia este de clasa I. (prima) deci reflectanții vor dovedi asemenea calificățiune.

Reflectanții sunt poziți ca cererile de concurs adresate Consiliului parohial ort. rom. din Șiria să le înaltimeze Oficiului protopopesco ort. rom. al Șriei în termenul concursual, sub durată căruiă pe lângă respectarea dispozițiunilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii — și pe lângă avizul prealabil al protopopului tractual, se vor prezenta în Sfânta biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Dat din ședința consiliului parohial ort. rom. din Șiria dela 29 Ianuarie 1935.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: ss. Aurel Adamovici protopop.

Concurs repetiț.

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 685/935 se publică din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Nicolae Raichici din Iancahid (Iugoslavia).

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesimea parohială constatatoare din 32 jugh. cad. pământ arător și 1 jugh. cad. grădină.

2. Jumătate din birul legal.

3. Jumătate din stolele legale.

4. Jumătate din salariul dela stat al parohului.

Parohia este de cl. I. În lipsă de reflectanți de cl. I. la coneursele anterioare, se admit și reflectanți pentru parohii de cl. II.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza la școala primară din loc și va plăti toate impozitele după beneficiul său.

Reflectanții se vor prezenta în vreo Duminică sau Sărbătoare în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric, având avizul prealabil al Administratorului protopopesc.

Cererile de concurs se vor adresa Consiliului parohial din Iancahid și se vor înainta administratorului protopopesc în Sarcia (Iugoslavia).

Consiliul parohial

În înțelegere cu: *Gherasim Audru*

adm. ppsc

2-3

Concurs.

Consiliul parohial ort. rom. din Caporal-Alexa (fost Cherechiu), în baza hotărârii corporațiilor parohiale, aprobate de Ven. Consiliu Eparhial sub No. 7168/1934, prin aceasta publică concurs de licitație pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a casei parohiale, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare 170.000 Lei.

2. Anteprenorii nu pot pretinde spese de participare la licitație.

3. Anteprenorii vor depune vadiu de 6% în numerar, înainte de licitație.

4. Planul, devizul și alte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial din Caporal-Alexa.

5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările — fără privire la rezultatul licitației — acelui anteprenor, în care are mai multă încredere.

6. Terminul de licitație la 15 Martie 1935.

7. Întrucât până la aceea dată nu se vor prezenta cel puțin doi reflectanți pentru preluarea zidirii casei parohiale prin licitație minuendă și cu material dela el, — Consiliul parohial, tot prin aceea și pe acea dată publică concurs pentru preluarea lucrărilor, manufactura, urmând ca materialul să-l furnizeze el.

Caporal-Alexa, din ședința consiliului parohial, dela 21 Februarie 1935.

Pr. S. Stan

președintele cons. par.

In atențiunea Cond. Oficiilor Parohiale și Epitr. Paroch.

Librăria Diecezană din Arad

Mare magazin de recvizite bisericesti, cărți literare, predici, Lumânări, Tămâie, Smirmă, uleiu pt. candelile s. a.

Lumânări cari ard fără să picure, diferite calități și mărimi.

Smirnă kgr. Lei 200—500.—

Tămâie „ „ 100—150—200.—

Uleiu pt. candelile kgr, Lei 60—55.—

Fitile „ „ cutia Lei 10—8.—6

Lumânări din comp. de ceară minerală albe cu 50% paraf. kgr. à Lei cal. I. 65.— cal. II. 55—60 Lei.

Precum și la comandă executăm lumini din ceară garantată, ceară naturală, ceară minerală, albite și nealbite.

La cerere trimite-mi catalogul detaliat.

B I L A N Ţ U L

CASEI DE ECONOMIE, AJUTOR ȘI CREDIT A CLERULUI ORTODOX ROMÂN

Încheiat la 31 Decembrie 1934.

Nr. cor.	ACTIVUL	SUMELE		Nr. cor.	PASIVUL	SUMELE	
		Parțiale	Totale			Parțiale	Totale
		Lei	Lei			Lei	Lei
1	Cassa	211.516		1	Fond de rezervă report din 1933,		
2	Banca Românească	400			lei 1.754.660		
3	Cassa de Depuneri	4 646.983			Din taxe de înscriere 1934 " 19.500		
4	B. N. R. Ct. Virament	412 017	5 270 916		Din cupoane 1934 " 215.913	1.990.073	
5	Imprumuturi		21 917.504	2	Fond de prevedere	17.301	
6	Mobilier		31 791	3	Fond de amortizare	52 991	
7	Diverși de lichidat	1.091 543		4	Fond de ajutor	106 082	2 166.447
8	Prime de Asigurare	808		5	Cotizații	21.861.580	
9	Sume ordonanțate în minus	17.944			2% Dobânda pe anul 1934	393 718	22 255.298
0	Societăți de Asigurare	22.056	1.132.351	6	Depuneri spre fructificare	4 252.483	
11	Ef. publice ale fond. de rezervă în depozitul B N R Valoarea nominală lei 5.020 000		1 785 836		4% Dobânda pe anul 1934	123 543	4 356 026
				7	Dobânzi cuvenite anului 1935		424.413
				8	Impozite 4 și 8% asupra salarii	4 410	
				9	Sume ordonanțate în plus	23.034	27 444
				10	Profit și Pierdere, beneficiul net pe 1934		908 770
	Activ total		30.138 398		Pas'v total		30.138.398
12	Efe. te comerciale în garanție		10.248 626	11	Dep efectelor comerciale în garanție		10 248 626
			40 387.024				40 387 024

Președinte, (ss) Pr. P. PARTENIE

Director, (ss) I. C. COSTESCU

CONTUL PROFIT & PIERDERE

Nr. cor.	CHELTUELI	SUMELE		Nr. cor.	VENITURI	SUMELE	
		Parțiale	Totale			Parțiale	Totale
		Lei	Lei			Lei	Lei
1	Cheltueli Generale			1	Dobânzi încasate pe 1934	1.323 064	
	Salarii	660 000			Dobânzi asupra restanțelor încasate	926 933	2 249 997
	Materiale și Imprimare	36.867		2	1% Fond cheltueli		193 071
	Speze de incasso	75 586		3	Comistoane din asigurări		34.093
	Jetoane și deplasări	120 519					
	Diverse	32 258					
	Porto	17.020					
	Extraordinare	108 870	1.051.130				
2	Dob. 2% la cotizații	393 718					
3	Dob. 4% la Dep. spre Fructificare	123 543	517.261				
4	Beneficiul net pe 1934		908.770				
			2.477.161				2.477.161

Președinte, (ss) Pr. P. PARTENIE

Director, (ss) I. COSTESCU

